

ВОВНОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА РУН ОВЕЦЬ ЦИГАЙСЬКОЇ ПОРОДИ І ПОМІСЕЙ З РІЗНОЮ ЧАСТКОЮ СПАДКОВОСТІ АСКАНІЙСЬКОГО КРОСБРЕДНОГО ТИПУ

В. Чігірьов, М. Богдан, Є. Гурко, К. Мажилівська, І. Ніколенко

Одеський державний аграрний університет

Досліджували вовнову продуктивність чистопородних ярк цигайської породи та помісних від різних варіантів схрещувань з асканійським кросбредним типом: настриг вовни; вихід митого волокна; тонину вовни; довжину вовни; міцність вовни; густоту вовни; жиропіт вовни; експертну оцінку рун. Встановлено, що використання баранів асканійського кросбредного типу сприяло підвищенню у помісній настригу вовни, покращенню її фізико-технологічних властивостей.

Ключові слова: настриг вовни, вихід митого волокна, тонаина вовни, довжина вовни, міцність вовни, густина вовни, жиропіт вовни, тип вовни.

Постановка проблеми. На Одещині вівчарство завжди було традиційною галуззю тваринництва, а особливо в Південних районах. Удосконалення цигайської породи овець, яка є районною за рахунок внутрішньо породних ресурсів не привело до суттєвого підвищення продуктивності тварин, зокрема вовнової та покращення її якості. Тому виникла потреба пошуку більш ефективних заходів, які б забезпечили створення популяції нових генетичних комплексів та зміну її структури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головною проблемою вівчарства залишається висока собівартість продукції вівчарства і, як наслідок, неприйнятна ринком ціна її реалізації.

Основними породами на півдні України є асканійська тонкорунна, асканійська м'ясо-вовнова з кросбредною вовною, асканійська каракульська та цигайська. Найчисельніша з них цигайська 192 тис., або 51,9%.

Подальший розвиток вівчарства можливо забезпечити шляхом його інтенсифікації, промислового виробництва ягнятини та молодого баранини і формуванням нових напрямів продуктивності – виробництва вовни кросбредного типу та кросбредної вовни, м'ясного та молочного.

Обсяг світового виробництва натуральних волокон складає близько 26,5 млн т, 74,2% яких припадає на частку бавовни, 7,2% – вовни і шовку, решта – на частку луб'яних волокон. Проте обсяг виробництва природних волокон знижується, що пов'язане з великою трудомісткістю їхнього одержання, із витісненням їх з посівних площ продовольчими сільськогосподарськими культурами, які дають більший прибуток [3].

Мета роботи полягала у визначенні можливості поліпшення генетичного потенціалу вовнової продуктивності місцевої популяції цигайських овець методом схрещування з баранами асканійського кросбредного типу асканійської м'ясо – вовнової породи з кросбредною вовною.

Матеріал і методи досліджень. Науково-виробничий експеримент проведено в умовах племінного заводу з розведення овець цигайської породи СВК «Нива» Саратського району Одеської області. Вовнову продуктивність та експертну оцінку рун вивчали у ярк цигайської породи (I група) та помісних з різною часткою спадковості: $\frac{3}{4}$ асканійський кросбредний тип + $\frac{1}{4}$ цигайська порода (II група); $\frac{1}{4}$ асканійський кросбредний тип + $\frac{3}{4}$ цигайська порода (III група).

Вовнову продуктивність встановлювали зважуванням рун (у немитої вовни після стриження овець у віці 14 місяців).

Фізико-технічні характеристики вовни (довжина, тонаина) встановлювали під час комплексної оцінки овець (бонітування), у відповідності з «Інструкцією з бонітування овець», «Інструкцією з ведення племінного обліку у вівчарстві та козівництві» (2003).

Вихід митого волокна визначали шляхом відношення настригу митого волокна до настригу немитого волокна (у %).

Для лабораторних досліджень істинної довжини, тонини, вирівняності, міцності вовни, вмісту в ній жиру і солей поту, виходу митого волокна під час стриження з «бочка» відбирали 200-грамові зразки вовни.

Густоту вовни, вміст вовнового жиру та поту, міцність вовни, експертну оцінку рун визначали в лабораторії вовноведення Інституту тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія Нова» - Національний Науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства, за відповідними методиками.

Результати досліджень. Вовна – основна продукція тонкорунного і напівтонкорунного вівчарства. Тому селекції овець на підвищення вовнової продуктивності та якості вовни повинна приділятися належна увага. Високий рівень вовнової продуктивності овець свідчить про результативність селекції і має важливе економічне значення.

Продуктивність овець в усіх регіонах країни, в тому числі і традиційно вівчарських – південних областях, дуже низька: настриг чистої вовни від вівці на протязі останніх 25-30 років знаходиться на рівні 1,5-1,9 кг.

Процес якісного перетворення вівчарства України в значній мірі зумовлений станом племінних ресурсів, тобто генофондом порід. Основним чинником, який впливає на ріст і розвиток вовнового покриву і який зумовлює одержання того або іншого виду вовни – є порода овець.

Відомо також, що вовнова продуктивність визначається і індивідуальними особливостями тварин в межах однієї породи. Вовнова продуктивність при інших рівних умовах зумовлена генотипом [1].

Сучасні тонкорунні і напівтонкорунні породи овець відрізняються великою різноманітністю за рівнем і якістю вовнової продуктивності.

Від овець цигайської породи одержують однорідну, напівтонкорунну вовну, яка завдяки своїм специфічними особливостям є цінною сировиною для промисловості. Для виробництва різних вовнових тканин і трикотажних виробів потрібна цигайська вовна високої якості. Господарства Одеської області виробляють цигайської вовни недостатньо, а її якість не в повній мірі відповідає вимогам переробників.

Одне з основних напрямків племінної роботи з цигайською породою – підвищення вовнової продуктивності (кількість і якість).

Тому, коли ставиться задача збільшення і поліпшення вовнової продуктивності овець, відбору і підбору плідників за цією ознакою надається дуже важливе значення.

При порушенні питання про використання інтенсивних типів овець асканійської селекції особливе місце займає також обґрунтування можливості підвищення вовнової продуктивності і поліпшення технологічних властивостей вовни селекційним шляхом.

До якості вовни завжди були і будуть великі вимоги (тільки з тою різницею, що погана якість вовни, мабуть, взагалі ринком не приймається. Вони наступні: для різних цілей переробки повинна бути різна тонина вовни; - значна однорідність в руні і в загальній партії вовни; - як правило, білий колір, відсутність пігментованих волокон; - достатня довжина вовни; - ніяких вад вовни, ніяких залишків корму у вовні.

Найбільш ефективним методом підвищення настригу вовни і поліпшення її якості є залучення до виробництва новоствореної породи якою є асканійська м'ясо-вовнова порода овець з кросбредною вовною, та зокрема її одеський тип [4].

Настриг вовни є породною ознакою і, крім того, залежить від ряду паратипічних чинників – годівлі, утримання, віку, вгодованості тварин та ін.

Одна з основних оцінок вовнової продуктивності є маса руна. Дані настригу вовни представлені в таблиці 1. З наведених даних видно, що настриг вовни змінюється залежно від породи та породності ярок. Середній настриг, як митої так і немитої найбільш високий у помі сей $\frac{3}{4}$ АК+ $\frac{1}{4}$ ЦГ. Різниця між I і II групами за цими показниками, відповідно 17,9% і 26,4 %, статистично вірогідна. (td = 13,1; P>0,999).

За настригом вовни (як немитої так і митої) помісі III групи перевершують ярок цигайської породи на 7,8% і 13,4 %, різниця між групами теж достовірна (td = 3,7; P>0,99). При порівнянні за цими показниками помісних ярок II і III груп відзначається перевага ярок $\frac{3}{4}$ - кровних за асканійським кросбредним типом на 9,4% і 11,5%, відповідно (td = 4,5; P>0,99).

Слід зауважити, що зі збільшенням «частки крові» помі сей за асканійськими кросбредами спостерігається підвищення настригу вовни, як немитого так і митого волокна.

Вихід митого волокна у помісних ярок II і III груп склав відповідно 62,1% і 60,9%, що на 4,2 і 3,0 абсолютних відсотка вище, ніж у чистопородних ярок I групи.

Однією з основних селекційних ознак і фізичною властивістю вовни є її тонина, або середній діаметр волокон. На різних частинах тулубу вовна має неоднакову тонину волокон. Це залежить, головним чином, від властивості шкіри, котра, в свою чергу, має різну товщину і щільність на окремих частинах тіла овець.

Таблиця 1. Вовнова продуктивність ярок

Група	n	Настриг вовни, кг			Вихід митого волокна, %
		немитої		митої	
		X±Sx	Cv, %	X±Sx	
I	102	4,25±0,03	14,8	2,46±0,05	57,9
II	88	5,01±0,05	26,6	3,11±0,12	62,1
III	86	4,58±0,09	29,7	2,79±0,14	60,9

Відмінності в тонині вовни окремих частин руна мають визначальне значення для оцінки вовнових якостей овець, бо клас рунної вовни визначається в залежності від тонини волокон і довжини штапелю основної маси вовни (не менше 55% маси, або площі руна). Від тонини волокон залежить виробниче призначення вовни та її подальше використання. Тонина вовни є порідною ознакою і залежить від статті, віку, умов годівлі, утримання та індивідуальних особливостей овець.

При відборі овець за тониною вовнових волокон встановлено, що в межах породи (тонкорунні і напівтонкорунні) найбільш високий потенціал вовнової продуктивності мають тварини з відносно більшим поперечним січенням вовнових волокон. Встановлено також взаємозв'язок між тониною вовнових волокон і конституційною міцністю овець.

Але при відборі за тониною вовни необхідно керуватися вимогами стандарту породи [2].

У наших дослідженнях у ярок цигайської породи виділено 6 сортиментів тонини вовни – від 58 до 44 якості включно. Основне поголів'я цигайських овець має тонину вовни: 50 – (47,3%); 56 – (37%); 48 – (13,7%) якості, і тільки окремі особини мають тонину вовни 58, 46 і 44 якості. Така ж тенденція спостерігається і при розподілі помісних ярок за класами тонини, за винятком того що серед ярок II групи не зустрічаються тварини з тониною 58, 46, 44 якості, а серед ярок III групи – 44 якості.

За результатами лабораторних досліджень встановлена наявність у ярок цигайської породи сортиментів тонини вовни 58 – 46 якості (25,1 – 37,0 мкм), а у помісних ярок 58 – 48 якості (25,1 – 34,0 мкм).

Переробна промисловість пред'являє досить високі вимоги не тільки до тонини вовни, але і її вирівняності. З технологічної точки зору для виробництва гладких тканин більш придатна вовна з однорідними волокнами.

Вовна вирівняна за тониною окремих волокон як у цигайських так і у помісних ярок. Також встановлено що у помісних ярок вовна у штапелі вирівняна краще у порівнянні з вовною чистопородних цигайських, про що свідчить більш низький коефіцієнт мінливості вовнових волокон за сортиментами тонини у овець дослідних груп.

Тонина вовнових волокон так їх вирівняність – основні технологічні властивості. І ними у більшій або меншій мірі пов'язані найважливіші ознаки (довжина, настриг), які підлягають селекції (таблиця 2, 3). Вовна цигайських ярок 48 якості на 21,6% довша вовни 56 якості, і на 7,8 % більша довжини 50 якості, а вовна 50 якості на 12,8% довша вовни 56 якості. Така ж закономірність при порівнянні довжини вовни різноманітних сортиментів якості спостерігається і у помісних ярок. Яркі II дослідної групи, які мають вовну 48 якості за її довжиною переважають ярок з вовною 50 якості на 22%, і на 42,4% ярок з вовною 56 якості, а вовна ярок 50 якості довша вовни 56 якості на 16,6%. У помісних ярок III групи довжина штапеля 48 якості на 38,9, 50 якості на 14,8% більша ніж довжина 56 якості, а вовна 48 якості довша штапелю 50 якості на 20,9 %.

Аналіз таблиці показав, що у помісних ярк обох дослідних груп зі збільшенням тонини волокон спостерігається підвищення настригу вовни.

Таблиця 2. Взаємозв'язок тонини і довжини вовнових волокон.

Тонина вовни, якість	n, гол	Довжина вовни, см		
		$X \pm S_x$	G	$C_v, \%$
І група				
56	37	9,66±0,26	1,6	16,7
50	48	10,9±0,11	0,77	7,0
48	14	11,75±0,76	2,72	23,2
ІІ група				
56	33	11,64±0,33	1,91	16,4
50	43	13,57±0,35	2,34	17,3
48	10	16,58±1,29	3,87	23,3
ІІІ група				
56	33	11,73±0,35	2,02	17,2
50	42	13,47±0,38	2,43	18,10
48	9	16,29±1,01	2,87	17,6

Ярки ІІ дослідної групи з вовною 48 якості мають настриг 4,74 кг, що на 12,1 % вище аналогічного показника ярк з вовною 50 якості і на 21,9 % ярк з вовною 56 якості. Перевага ярк з вовною 50 якості над ярками, що мають вовну 56 якості за настригом складає 8,7. Від ярк ІІІ групи, що мають вовну 48 якості одержано її 5,1 кг в фізичній масі, і за цим показником вони на 12,8 % і 22,9 % відповідно переважають ярк що мають 50 і 56 якості вовни. В той же час настриг у ярк з 50 якістю вовни на 8,9 % більше ніж у ярк 56 якості. У ярк цигайської породи такої закономірності не спостерігається.

Довжина вовни – селекційна ознака, що позитивно корелює з настригом вовни.

Таблиця 3. Взаємозв'язок тонини і настригу вовни.

Тонина вовни, якість	n, гол	Настриг вовни, кг		
		$X \pm S_x$	G	$C_v, \%$
І група				
56	37	4,17±0,11	0,7	16,8
50	48	4,09±0,12	0,8	19,6
48	14	4,15±0,19	0,7	16,9
ІІ група				
56	33	3,89±0,04	0,26	6,8
50	43	4,23±0,07	0,46	10,9
48	10	4,74±0,30	0,90	19,1
ІІІ група				
56	33	4,15±0,07	0,41	9,9
50	42	4,52±0,08	0,55	12,2
48	9	5,10±0,25	0,71	14,0

Встановлено, що при повноцінній годівлі і належному утриманні овець довжина вовни досягає максимальної величини в однорічному віці і після цього до трьох-чотирьох років істотно не змінюється. У подальшому ріст вовни у довжину, на протязі року, проходить більш – менш рівномірно. Відбір довго вовнових матерів, як правило, забезпечує збільшення цієї ознаки в їхніх дочок. Тому відбір за довжиною вовни тягне за собою збільшення маси руна адекватно інтенсивності відбору.

Довжина вовни поряд з тониною відноситься до найважливіших технологічних властивостей, - чим довші волокна, тим більш міцну і гладку пряжу можна з неї виготовити. Довжина вовни визначає можливість її використання при переробці в пряжу і тканину. Цигайська вовна з природною довжиною менш 5 см не придатна для виготовлення тканин високої якості.

Таку вовну обробляють тільки на кордочесальних машинах і використовують для виготовлення пухнастої сукняної пряжі.

Як відомо, довжина вовни є порідною ознакою, а також залежить від статті, віку, фізіологічного стану, годівлі, стану вгодованості та індивідуальних особливостей овець.

Наші дослідження зміни довжини вовни у різних дослідних групах показали значну її різницю в зв'язку з походженням овець (таблиця 4).

Таблиця 4. Довжина вовни ярок

Група	n, голів	Довжина вовни, см			Lim
		$X \pm S_x$	G	$C_v, \%$	
I	102	10,2±0,11	1,07	10,5	9,0-14,0
II	88	14,1±0,26	2,40	17,0	10,5-22,0
III	86	12,4±0,23	2,17	17,4	9,5-21,0

Аналіз даних таблиці свідчить про те, що використання баранів асканійського кросбредного типу забезпечує інтенсивний ріст вовни. Довжина штапелю у ярок помісних груп відповідає вимогам мінімальних показників стандарту (13 см – еліта; 12 см – I клас).

Вовно переробну промисловість цікавить у більшій ступені не висота штапелю, а істина довжина волокон у розправленому від звивистості стані. Природна довжина вовни помісних ярок II дослідної групи 14,06 см – на 28,6 %, а III дослідної групи 12,77 на 16,8 % більше ніж у ярок I групи. Вовна помісних ярок $\frac{1}{4}$ АК + $\frac{3}{4}$ ЦГ більш звивиста і по силі звивистості тварини III групи переважають ярок I групи на 2,95 абсолютних відсотка.

У наших дослідженнях встановлена статистично вірогідна перевага за істиною довжиною вовни на користь помісей, так між II дослідною групою (16,5 см) і I контрольною (12,95 см) вона складає 27,4 %, а між III дослідною (15,6 см) і I контрольною – 20,8 см.

У наших дослідженнях встановленні деякі відмінності між групами овець за міцністю вовни. У помісей II і III дослідних груп вовна виявилася більш міцною (9,94 км розривної довжини; 10,06 км) у порівнянні з ярками I контрольною групи (9,48 км розривної довжини). Так, ярки $\frac{3}{4}$ АК + $\frac{1}{4}$ ЦГ переважають за цією ознакою цигайських ярок на 4,9 %, а ярки $\frac{1}{4}$ АК + $\frac{3}{4}$ ЦГ на 6,1 %. У ярок III дослідної групи вовна міцніша, ніж у ярок II дослідної групи і перевищує вимоги стандарту.

Середня густина вовни чистопородних цигайських ярок склала 3465 шт/см². Вовна помісних ярок виявилася густішою: II групи (3856 шт/см²) – на 11,3 %; III групи (3860 шт/см²) – на 11,4 %.

У наших дослідженнях встановлено що вміст вовнового жиру чистопородних ярок I контрольною групи коливався в межах 5,85 – 12,6 %; у кросбредизованих ярок II дослідної групи 4,88 – 12,86 %, а у ярок III дослідної групи 4,8 - 12,97 %. Співвідношення жиру і солей поту у вовні ярок груп, що досліджувалися практично не відрізняється (1:0,42 – 1:0,45).

Цигайські ярки мають жиропіт від світло-кремового до світло-жовтого, а кросбредизовані ярки мають жиропіт світлих відтінків (від білого до світло-жовтого).

У цигайських ярок зона вимитого жиропоту на 3,2 – 4,3 абсолютного відсотка, а глибина забрудненості штапелю на 3,3 – 4,6 абсолютних відсотка більша у порівнянні з кросбредизованими ярками. Як наслідок цього у вовні цигайських ярок був більший вміст мінеральних домішок, а найменшим їх вмістом відрізнялися ярки III дослідної групи. Все це, в свою чергу вплинуло на настриг вовни у митому волокні і вихід чистого волокна які виявилися вищими у помісних ярок з різною “часткою кровності” за асканійським кросбредним типом.

За результатами експертної оцінки руна ярок з «кровністю» $\frac{3}{4}$ АК + $\frac{1}{4}$ ЦГ були розподілені на III групи: - перша – руна з типовою цигайською вовною (3 або 15 %); - друга – руна з вовною кросбредного типу (5 або 25 %); - третя – руна з кросбредною вовною (12 або 60 %).

За результатами експертної оцінки руна ярок з «кровністю» $\frac{1}{4}$ АК + $\frac{3}{4}$ ЦГ були розподілені на III групи: - перша – руна з типовою цигайською вовною (6 або 30 %); - друга – руна з вовною кросбредного типу (8 або 40 %); - третя – руна з кросбредною вовною (6 або 30 %).

Більшість помісних тварин другої і третьої групи мають щільне руно і дуже густу вовну. Більш високою довжиною штапелю характеризувалася руна з кросбредною вовною. Руна ярок першої групи мали колір жиропоту від світлого до мозаїчного, у той час як руна другої і третьої групи в основному світлий. Вовна кросбредного типу і кросбредна відрізнялася вирівняністю,

чіткою, добре вираженою звивистістю. Добра пружність вовни характерна більшості яркам першої групи. Найбільш високою виявилася оцінка рун з кросбредною вовною. Помісним яркам з вовною кросбредного типу і кросбредною також характерні еластичність, шовковистість, добре виражений блиск вовни.

В обох варіантах схрещування руна з кросбредною вовною мають більше її довжину, світлі кольори жиропоту, звивистість і комплексну оцінку.

При використанні асканійських кросбредних баранів за типом ввідного схрещування значно поліпшуються якісні показники вовни, збільшується частка тварин, руна яких відповідають сучасним вимогам переробної промисловості, без суттєвих змін напрямку розведення овець цигайської породи.

При збільшенні кровності помісей за асканійським кросбредним типом їх вовна на 85 % відповідає напрямку розведення при перетворенні вівчарства у кросбредне.

Висновки. 1. Використання напівтонкорунних м'ясо-вовнових баранів асканійського кросбредного типу на матках цигайської породи сприяло достовірному ($P > 0,99$; $P > 0,999$) підвищенню у помісей $\frac{3}{4}$ АК + $\frac{1}{4}$ ЦГ настригу вовни як в оригіналі (на 760 г або 17,9 %), так і в митому волокні (на 650 г або 26,4 %), а у помісей $\frac{1}{4}$ АК + $\frac{3}{4}$ ЦГ, відповідно на 330 г або 7,8 %, і на 330 г або 13,4 %. Вихід митого волокна у ярки II і III дослідних груп склав відповідно, 62,1 % і 60,9 %, що на 4,2 і 3,0 абсолютних відсотка вище, ніж у ярки I контрольної групи.

2. Вовна помісних кросбредизованих ярків характеризується кращими фізико – технологічними властивостями. Вони достовірно ($P > 0,999$) переважають чистопородних цигайських ярків за природною (на 16,8 % - 28,6 %) і істиною довжиною вовни (на 20,5 % – 27,4 %), міцністю вовни (на 4,9 % - 6,1 %). Тонина вовнових волокон 58, 48 якостей (25,1 – 34,0 мк), вовна добре вирівняна за всієї довжиною волокна. У ярки цигайської породи сортименти тонини вовни 56-46 якості (25,1 – 37,0 мкм).

3. При експертній оцінці рун у помісних кросбредизованих ярків $\frac{3}{4}$ АК + $\frac{1}{4}$ ЦГ було виділено 15 % рун з типовою цигайською вовною, 25 % з вовною кросбредного типу, і 60 % - з кросбредною вовною, а у ярки $\frac{1}{4}$ АК + $\frac{3}{4}$ ЦГ, відповідно, - 30 %, 40%, - 30%. Вовновий покрив помісей характеризується вирівняністю за довжиною і тониною, чітко вираженими звивистістю, еластичністю, шовковистістю і блиском.

Перспектива подальших досліджень. В майбутньому буде проведена оцінка результативності поєднань порід і типів у наступних поколіннях.

Список використаних джерел

1. Вівчарство України. Наукове видання / В.М. Іовенко, П.І. Польська, О.Г. Антоненко, В.М. Бова, Т.Г. Болотова, В.І. Вороненко та ін. – Київ, Аграрна наука, 2006. –614 С.
2. «Інструкція з бонітування овець». Інструкція з ведення племінного обліку у вівчарстві і козівництві. Київ – 2003. – 154 С.
3. Наукові засади розвитку вівчарства південного регіону України / Ю. В. Вдовиченко, Н. А. Кудрик, П. Г. Жарук, Л. В. Жарук // Вівчарство та козівництво. - 2017. - Вип. 2. - С. 3-23.
4. Чигірєв В.О., Чепур В.К. Оцінка основних селекційних ознак продуктивності овець одеського внутрішньо породного типу асканійської м'ясо – вовнової породи. /Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції. Зоотехнічна наука: історія, проблеми, перспективи. Кам'янець-Подільський, 2017. – 68-71 С.

ШЕРСТНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ И ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА РУН ОВЕЦ ЦЫГАЙСКОЙ ПОРОДЫ И ПОМЕСЕЙ С РАЗЛИЧНОЙ ЧАСТЬЮ НАСЛЕДСТВЕННОСТИ АСКАНИЙСКОГО КРОСБРЕДНОГО ТИПА

Чигирёв В., Богдан Н., Гурко Е., Мажилловская К., Николенко И

Исследовали шерстную продуктивность чистопородных ярков цыгайской породы и помесей от различных вариантов скрещивания с асканийским кросбредным типом: настриг шерсти; выход мытого волокна; тонину шерсти; длину шерсти; крепость шерсти; густоту шерсти; жиропот шерсти; экспертную оценку рун. Установлено, что использование баранов асканийского кросбредного типа способствовало повышению у помесей настрига шерсти, улучшению ее физико-технологических свойств.

Ключевые слова: *настриг шерсти; выход мытого волокна; тонину шерсти; длину шерсти; крепость шерсти; густоту шерсти; жиропот шерсти; тип шерсти.*

INTRODUCTORY PRODUCTIVITY AND EXPERT ASSESSMENT OF TYGAI BREED SHEEP AND BREEDS WITH DIFFERENT PART OF HEREDITY OF ASKANI CROSSBREAD

Chigiryov V., Bohdan M., Gurko I., Mazhilovskaya K., Nikolenko I.

The wool productivity of purebred bright gypsy breeds and local ones from different variants of crosses with the Askanian crossbred type was studied: wool shearing; the output of the washed fiber; wool tone; wool length; wool strength; wool density; wool fattening; expert assessment of runes. It is established that the use of Askanian crossbred rams contributed to the increase of wool shearing in the crossbreeds, improvement of its physical and technological properties.

Key words: wool shearing, washed fiber yield, wool tonnage, wool length, wool strength, wool density, wool grease, wool type.